

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„Полицијски гласник“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се подaje у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Председника Министарског Савета, Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Кости Катићу, писару прве класе спреза посаво-тамнавског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 14. јула 1905. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЖИВЕ СЛИКЕ

Најзанимљивији, најпрактичнији, али у исто доба и најтежи део система Бертиловог, јесу тако зване живе слике, које су од полиције сигурности створиле вештину у правом смислу ове речи.

А зар би се и могла друкчије сматрати радња оних органа сигурности, који само на основу извесних особености једне личности, коју у животу никад нису видели, проналазе ову личност у множини људи, на први поглед, и тако поуздано, као да је годинама познају — као да су с њом одрасли?! Изгледа невероватно, па ипак је сушта истина, да су обично вештачке фотографије ништавне према Бертиловог живим сликама, које у ствари нису ништа друго до фотографисање без плоча и апарата, које у мозгу обучених полицијских органа изазива најсавршеније слике — слике које говоре — слике живе.

Све ово, ма колико изгледало увеличано, а у неколико и невероватно, неопорна је истина и обична ствар за човека, који је упознат са системом Бертиловог, и који зна: да се може мислити само о ономе што се речима може исказати и описати.

Ова тако обична и важна истина, и познато тврђење славног анатомиста Пајса:

да око може видети само оно што посматра, и посматрати само оно о чему већ постоји идеја у духу, основ су на коме је Бертилон створио живе слике. Сва је вештина била у томе, да се у духу створи што потпунија идеја личности која се тражи, а ово је Бертилон постигао тиме што је на нарочито удешеном картону скупио и описао њене најкарактеристичније знаке.

Суштина живих слика састоји се, дакле, у особеностима описаних личности.

Какву и колику вредност имају особеност за распознавање појединих личности, познато је из обичног живота. Треба се само сетити како се лако и без нарочите пажње уочавају личности, које се одликују неким нарочитим телесним особинама, или недостацима, или особитим оделом, или ма чим другим. Шта је то што привлачи нашу пажњу на ове личности и чини, да их ми, и после дужег времена, можемо лако замислити у памети, описати и, у датој прилици, на први поглед познати у множини других? Јасно је, да ово није ни интерес ни дужност, већ нешто сасвим треће — досада од обичности и тежња за особеншћу. То су дакле особености, које привлаче наше погледе, и које у нашем мозгу репродукују, и без наше нарочите жеље, слике ових личности. Кад све ово овако бива без нарочите пажње и усиљавања, како ли је тек код личности које се овим послом специјално занимају, које су се у њему годинама спремале и вежбале!

Лако је појмити, из овога што је досада речено, да описивање личности код живих слика мора бити изведено до савршенства, а ово је Бертилон постигао комбиновањем све три врсте својих описа: антропометријског, антропологијског и описа помоћу особенних знакова. У сваком од ових описа, а нарочито у антропологијском, он је нашао по неколико особености, које је издвојио, описао и ставио на нарочити, за овај посао удешени картон. Читајући један овакав картон, извежбан орган сигурности у стању је, да у својој памети створи тачну слику описаног лица, да га

на први поглед позна и, према потреби, ухвати.

Али, као год што је могуће на основу описа за живе слике створити потребну фотографију, тако исто може се, помоћу фотографије, добивене Бертиловог апаратом, редиговати опис за живе слике, што је неопходно потребно за истраживање на јавним местима, где је апсолутно немогуће водити сваког часа фотографију из чепа и сравњивати је са осумњиченим лицем.

Један од првих и најглавнијих услова за редиговање живих слика јесте, као што рекосмо, прецизно описивање личности. Са овог разлога, а с обзиром и на непотпуност данашњег шаблонског описивања, бар код нас у Србији, ми ћемо о овој ствари рећи коју више.

* * *

Позната је ствар, да су лични описи, који се данас код нас употребљују за истраживање криваца, пасоше, војничке и служитељске исправе и т. д. у толикој мери непотпуни и несавршени, да у већини случаја у место користи наносе штету и стварају заблуде. Ово с тога, што су обично састављени из израза синтетичких, чији је смисао веома простран, услед чега се подједнако могу применити на велики број личности, чинећи их на овај начин сличнијим него што су у ствари. Испуњавани у највише прилика по уобичајеном шаблону, описи ови једва су у стању да нам покажу праву боју лица једног човека, и то само онда ако ова боја није мешавина више разних боја. Све друго што нам они пружају, толико је растељиво и непотпуно да би се, не претерујемо кад ово тврдимо, могли применити на свако треће лице. Какве и колике заблуде могу опет из овог произаћи, излишно је, мислимо, и доказивати!

Ништа, међутим, није различније и променљивије у физиономијама људским, но што су боје, облици и дименције.

Издвојити међу њима оно што је најкарактеристичније, и описати га у кратко

са толико тачности да сваки орган сигурности буде у стању створити — репродуковати у својим мислима тачну слику описане личности, — суштина је и циљ савршеног личног описа.

Да се, дакле, добије прецизан лични опис једног лица, *неопходно је иотребно умети поциги и тачно описати њене карактерне знаке*. У овом умењу, управо, и лежи сва тешкоћа. Природа и њени закони помогли су и овде Бертилону.

Полазећи од познатог природњачког правила: „*natura non facit saltus*“ (природа не чини скокове), Бертилон је покушао, па најзад и успео, да свој систем описивања личности заснује на једној елиминативној методи, сличној оној која се употребљује у ботаници и зоологији, или да се јасније изразимо: да свој описни речник саобрази природној класификацији боја, облика и димензија.

Али, није било само довољно доћи на ову генијалну идеју о посматрању природних редова и ступњева. Да би се од овога имало и практичне користи, било је неопходно потребно да се резултати ових посматрања могу изложити — представити — изразима и на начин који ће сваком бити јасан и разумљив, а ово се опет, никако није могло постићи изразима обичног говора.

„Обичан говор — чедо свакодневне потребе — није ни мало згодан за ове опште идеје (описивање), вели Бертилон, јер не располаже речима довољно јасним за екстремне случајеве. Поред овога, он непажљиво оставља (превиђа) средње типове, што значи, да нам за $\frac{9}{10}$ потпуно различитих ступњева нуди само изразе: *обичан, средњи и заједнички*.“

Да би нам што боље представио недовољност обичног говора за описивање разноликих ступњева боје, облика и димензија, Бертилон наводи ово:

„Тако н. пр. сваки зна шта се разуме под *плавим* и *угаситим* очима, али кад је реч о одређивању боја очију средњих између ова два етничка типа, обичан говор није у стању да нам пружи изразе помоћу којих би се могли означити тачни ступњеви и прелази из једне боје у другу. То ће, опет рећи, да очи, које обичан говор назива сивим, зеленим, жућкастим и т. д. нису ни сиве, ни зелене, ни жућкасте, ни угасите, већ једна мешавина од свију ових боја.

Нос нам показује сличан пример приликом описивања његовог облика.

Обичан језик говори нам о носевима *заковрченим, широким, кукастим или орловским* и т. д. али је апсолутно неспособан да нам опише мношину носева који нису ни сасвим кукасти ни сасвим заковрчени. Ми бисмо могли умножити ове примере, који сви иду на то да докажу: *да обичан говор тежи само да наслика али не и да опише изузетне форме*.“*)

Јасно је, после изложених редака, да је за узимање тачног и потпуног личног описа преко потребан *нарочити речник* за означавање и описивање разноликих ре-

дова и ступњева боје, облика и димензија оних делова човечјег тела који се описују. Овај пак речник Бертилон је саставио понаособ за *димензије, боје и облике*, полазећи при овом од већ поменутог правила: „*природа не чини скокове*,“ и имајући у виду тврђење славног Белгијанца Кетле-а: *да се све што живи, расте и опада креће између максимума и минимума, између којих се групира мноштина средњих облика, у толико многобројнијих у колико је блискост мања, у толико ређих у колико је она удаљенија*.

Да би свој описни речник што више упростио, Бертилон је још удесио да се сви редови и ступњи димензије и боје могу у главноме, представити са по три главна израза: *мали, средњи и велики* за димензију, и *отворена, средња и затворена* за боју. Ово је постигао тиме, што је сваки од ова три израза, а према потреби, подвлачио или стављао у заграду, означајући првим знаком појам *крајности* а другим појам *блискости*. Тако н. пр. приликом означавања висине стаса, која варира између израза: *врло мали и врло велики*, у место да се употребле изрази: *врло мали, мали, мали приближан средњем, средњи, велики приближан средњем, велики у обичном смислу и врло велики*, може се све ово представити са поменута три израза: *мали, средњи и велики*, ако се реч мали, за означавање стаса врло малог подвуче: *мали*, а за означавање стаса који је близак средњем стави у заграду: (*мали*). Ако се на овај исти начин, и остала два израза средњи и велики подвуку или ставе у заграду, онда би горе поменуте разне величине стаса биле овако представљене:

мали, мали, (мали), средњи, (велики), велики, велики.

Слично овоме описује се и боја косе и браде, само што се место израза: *мали, средњи и велики*, за означавање тонова боје употребљују изрази: *отворена, средња и затворена*, који се додају основним бојама: *плава, угасита и црна*.

Боја лица, или још боље боја коже лица одређује се према *количини пигмента и боји крви*. И једно и друго пак изражава се изрима: *мали, средњи и велики*.

(наставиће се)

Д. Ђ. Алимпић

КРИМИНАЛИСТИКА

— Од проф. д-р К. Лилијентала (Хајлелберг) —

Хватање злочинца претпоставља извесне задатке, који се чисто јуристичким, правним, помоћним средствима не могу да реше. Практични криминалиста, дакле, потребује поред *науке о кривичном праву* и извесна *знања о истрази*, т. зв. *криминалистику*. Под криминалистичком разуме се скуп знања и метода помоћу којих се може из трагова, које злочин за собом оставља да реконструише ток злочина и сазна учинилац његов. У извесном смислу може се узети, да је свака тежа истрага право уметничко дело, а њено успешно извођење чисто индивиду-

ални рад, који зависи од способности за посматрањем, од оштроумности сваког појединца за комбинисањем. Потребних својстава за то има готово код сваког *нормалног човека* и непрекидним проучавањем и вежбањем може се способност сваког појединца развити; ну и највећа способност може показивати сталне успехе само ако дотични има методе у раду. Једна таква систематична обрада знања о истрази с тога је од велике вредности, ако писац располаже опсежним искуством, великом вештином и јасноћом у представљању. Све те одлике скупа има дело, које је ту скоро угледало света од *д-р Алберта Вајнгарта*: „*Kriminaltaktik*“, ручна књига за истраживање злочина¹⁾. Наслов је добро изабран, јер је истраживање — *борба*, и то не борба против оптужених, већ *борба за истину*, чији резултат невинно осумњиченог спасава а правог кривца притискује.

Суштину Вајнгартове књиге чини метода истраге (друга глава општега дела) како да се дозна: *Шта карактерише учиниоца?* Код кога се стичу ти карактерни знаци? У појединостима ваља обратити пажњу: на околности кад се дело десило, на присутност на лицу места, на то да ли дотични има средстава и оруђа и да ли при њиховој примени нису потребна нарочита знања и способности, ма да их евентуално, дотични и има? Даље су важни *узроци дела* (мотиви и воља за извршењем), као и њихово дејство у физичком и психичком смислу. Пре свега истрагу ваља упутити працем, да се дозна: *Ко је на месту дела виђен? Шта сумњичи једнога од оних који су виђени на лицу места? Шта ли је учинилац на лицу места заборавио, на пр. од одела, косу, цигару?* Да ли је оно што се нашло заиста припадало учиниоцу? Да није у питању какав покушај обмане? Да ли се налазе трагови или отисци од прстију, руке, стопе? Нарочито су при томе важни трагови од стопе као и трагови од прстију захваљујући развићу *Дактилоскопије* (студије папиларних линија на врховима прстију). Какви се трагови налазе на оделу, на телу осумњиченог? Којим је путем морао ићи? Може ли доказати свој *alibi*? Да ли извршење самога дела показује да је учинилац имао извесна својства или особине (на пр. да је левак)? Да ли је морао нарочите околности знати (на пр. место, где је скрио покрађу)? Да ли је имао средстава или оруђа за извршење тога дела? Да ли је имао узрока да дотично дело изврши? Да ли је показао вољу за то (на пример, припремама, радовима у напред)? Где се налазе плодови злочина? Да ли је осумњичени био свестан кривице или испољио своје изненађење о самом делу и извршењу његову?

Сва та питања која је писац са особитом финесом, брижљивошћу и пажњом рашчланио, наводе се у посебном делу према своме значају при обради најважнијих деликата: крађе, преваре, паљеvine, фалсификовања, убиства и прављења лажнога новца. Немогуће је овде наводити појединости. Може се слободно рећи, да у делу није ништа пропуштено и да је све допуњено одабраним примерима.

*) Instructions signalétiques, стр. 36.

који по готову у исти мах пажљивом читаоцу пружају прилике за даљи самостални рад и допуну пишчева извођења.

У уводу и првој глави општега дела говори се о најважнијим тачкама истраге: саслушање осумњиченог, утврђивање његове идентичности, о притвору, о полицијском увиђају, проматрању, о саслушању сведока и вештака, о сабирању и припреми доказа. И ту писац много подлаже на методу у раду, али не пропушта нарочито у посебном делу да скрене пажњу и на помоћна средства која пружа техника као и државне установе, које стоје на расположењу ради успеха у истрази.

Вајнгартова „Криминална Тактика“ допуњује у главном делу *д-ра Ханса Гроса*: „Kriminalpsychologie“, које је ту скоро изишло у другом издању. Оно је намењено искључиво истражним судијама, и у њему се мање обраћа пажњу на методу истраге, колико на „реалије криминалног права“, т. ј. на она стварна знања која су при вршењу службе једног истражног судије потребна и то ван области правних наука. У те „реалије“ долази и психологија, која је врло потребна, кад се имају да цене искази било оптуженог или сведока.

Баш на пољу оцењивања исказа леже највеће опасности. Трагови дела чине нешто *објективно*, до чега се у истрази може доћи тачним комбинацијама и оштроумљем, људски су искази на против вазда *субјективни* и готово увек више или мање непоуздани, чак и у случају кад онај који има да исказ да хоће да се држи само истине. Многобројна експериментално-психолошка истраживања баш су у последње доба пружила доказа, колико мало оштрих успомена и слика може људски мозак да лиферије, да су према томе самообмане многобројне, и репродукција стварности која се исказом хоће да да, далеко, од истине. Па чак у исказима често сведок сматра оно што је споредно за главно и обратно. Отуда су сви искази непотпуни и непоуздани. Био би велики напредак, када би се искази могли одбацити као доказна средства и нарочито Грос наглашава нарочито, како се брижљивом радом објективних трагова овом циљу ближе долази. Али се, за сада, искази по правилу не одбацују. Како се они оцењују и како се могу као средство испитивања истине са што више поузданости употребити, Грос нам у својој „Криминалној Психологији“ даје довољна упутства. У првом реду он истиче, да онај који чује, мора познавати добро људе, да би оно што је чуо умео ценити, јер да ли ће он то за истинито и поуздано моћи држати зависи у главном од тачног оцењивања оне индивидуе која према њему стоји. Али се познавање људи из књига не даје извучити, и за то треба искуства и студија.

Грос отпочиње са психичким радом судије: стављати тачна питања и оцењивати добијене одговоре. Пре свега ваља испитати савесност онога, који даје исказ, стрпљиво га саслушати, обратити пажњу на његову моћ опажања и т. д.

Колико се решење тих задатака из тачних проматрања спољних појава онога који даје исказ, из његових нехотичних покрета, из начина његовог говора итд. може извести, показују fine предмете које је Грос донео у своме делу под насловом „феноменологија“.

Задатак: тачне употребе онога што се чује, принудио је писца да се осврне и на поље логике, што је у толико похвалније, јер је логика најпотребнија правницима да би могли правилно мислити и правилне закључке доносити.

У другом опсежнијем делу своје књиге обраћа се Грос ближе истраживању исказа говорећи о чулима и схватању представа и појава, о асоцијацији идеја, о памћењу, о вољи и осећају. За тим истражује дејство подређених момената: рода, пола, старости, културе; даље нарочите утицаје: навике, наследства, нагон подражавања, страсти и афекте, част, сујеверје; на послетку утицај обмане чула и нарочита стања: сан, нијанство, сугестија итд.

Та кратка диспозиција Гросове књиге бледа је слика богата материјала који је у њој. Грос стоји на тачном гледишту када вели, да се *здрава цракса може развити само на солидној теориској основици* и с тога се потрудио да својим читаоцима пружи резултате модерне психологије без обзира на директну јуристичку употребу њихову, а то баш и подиже и вредност његова дела.

Ј. Б. М.

ИСТРАГА ЗЛОНАМЕРНИХ ПАЉЕВИНА

(СВРШЕТАК)

IV

Хватање учиниоца.

1. Присутност на месту дела.

1. *Кад је био учинилац на месту дела?* По правилу био је тамо кратко време пре појаве ватре. Ако је употребио времени запаљивач, онда је морао већ раније бити тамо. Ако се може утврдити, какав је запаљивач употребљен, може се често бар приближно утврдити, колико је времена морало проћи док није дејствовао.

На крову једне куће изби ватра која ускоро буде угашена. Нађени су још тивајући остаци, тером натоњеног ужета, као и на патосу поређани гвоздени делови пећи; по траговима се видело да је учинилац хтео да задржи да пожар не избије пре него што уже сагори до краја. По траговима на гвожђу утврђено је, колико је дугачко морало бити уже, а пробом се видело, колико му је времена требало да сагори. Тако је добивено време, када је морало бити запаљено уље.

2. *Колико је дуго био учинилац на месту дела?* Тачно се по могућству утврди шта је све учинилац радио на месту дела, и закључује се колико му је времена било потребно за то. Ако је н. пр. морао носити предмете које је хтео да запали, или је скупио средства за горење, сипао петролеум, чепркао по унутрашњости на-

мештаја да би олакшао горење и најзад на више места подстаклао ватру, морао се већ прилично дуго задржавати на месту дела.

3. *С које је стране учинилац извршио дело?* По правилу учинилац се налазио приликом предузимања паљевине тамо где је доцније ватра избила. Али није увек ту и почетак ватре. Он је могао бити н. пр. у унутрашњости зграде, док је учинилац с поља спотакао ватру бацивши што год кроз прозор или рупу на зиду.

4. *Ко је био на месту дела за време подстицања ватре?* Сем онога што је речено ваља пазити и на ово:

а. Налазели се на земљи после ватре трагови од ногу учиниоци не треба их тражити само у непосредној близини зградишта, где се увек брзо по појави ватре налазе, већ и на извесном остојању нарочито на местима куда се мало пролази н. пр. на њивама и пољима. Трагови који воде од згаришта и по чијој се величини корака може закључити грчање, могућно је да су од злочинца.

б. Ако се у мањим местима често дешавају пожари, треба захтевати од свију сопственика кућа и имања, да одмах чим се јави пожар прегледају ко је од укућана одсутан, па да њих доставе те да би се одмах испитало да нису они учествовали у паљевини.

в. *Који су странци били у том крају?* Ситне занатлије, скитнице и слична страна лица, често врше паљевине. Тога ради ваља обратити нарочиту пажњу на такве личности, а и по имањима околине распитати каквих странаца тамо има и да ли су били у близини згаришта.

5. *Поновљена присутност при пожарима.*

а. По неки је извршио паљевину само за то, да би први пријавио пожар и добио за то одређену награду, па је то више пута поновио, ако је већ имао успеха. За то ваља пазити на то, да ли је онај који је први јавио за пожар, већ то и раније чинио. Али је вероватно, да човек може и случајно доћи у такав положај да понова први примети пожар.

б. Ако је неко сумњив због паљевине ваља испитати у којим се местима задржавао последњих година, да ли је тамо за време његовог бављења често горело, да ли су пожари по његовом одласку опет престали, да ли је био присутан пожарима, да ли често прича о пожарима као што то чине они, који чине паљевине радујући се ватри.

II. *Државина средстава и оруђе за дело.*

1. *Каква су средства употребљена за паљевину?* Изнели смо већ како их треба тражити. У највише случајева злочинац употребљује *петролеум*. То се да познати по задаху, који се врло дуго одржи; али и то не мора бити, нарочито тада ако је врућина истерала из дрвета, хартије и сличних материја оне зевтине који лако прикривају задах петролеума. Предмете који изгледају да су натоњени петролеумом треба дати стручњаку на преглед и то што пре, пошто се петролеум после извесног времена теже даје распознавати.

Ако се не може више наћи петролеума, може се према последицама ватре разпознати, да ли је употребљен он или каква слична течна материја. Ако су ватром захваћене даске на патосу, па су свуда једнако претворене у угаљ, свакако да није употребљено течно средство за паљевину. Ако су ивице дасака знатно јаче сагореле од равне површине, морало је бити употребљено течно средство за паљевину, које се у већим количинама купило на удубљенима између појединих дасака, те се ту и ватра дуже задржавала, него на горњој површини дасака. Није на одмет да се, по могућности, утврди колика је количина петролеума употребљена за дело.

2. Ко је имао иста таква средства за паљевину? Лако је на то одговорити нарочито тада, ако мали број личности може имати такву материју која је употребљена за паљевину, н. пр. динамит. Ако је државина таквих материја обична, ово испитивање може послужити да се пронађе кривац између више из далека сумњивих личности.

3. Да ли је осумњичени имао средства и оруђа за дело? Говоре ли у прилог тога сведоци или трагови? Да није средство или оруђе, нађено на месту паљевине, део предмета, који се нашао код осумњиченога. Ако је осумњичени имао иста средства да ли су им исте и карактерне особине?

Флаше и посуђе, које служе за чување запаљивих материја ваља одмах испитати да ли је из њих скоро пре тога што год вађено, нарочито треба пазити, да ли су зидови флаше на унутрашњој страни још влажни, и да ли се на грлићу њеном може наћи још мало течне садржине.

V

Мотиви за паљевину.

Паљевине се извршују да би се нарочито постигли ови циљеви:

1. Да би се дошло до туђе имаовине:

а. Да би себи или другоме прибавио осигурану суму.

Да би јевтино могао задати. По селима се већ често дешавало, да су сопственици сами палили своје куће, не би ли добивеним новцем од осигурања сазидали боље и угодније куће; тако исто и млинари често пале своје олупане воденице, да би их могли заменити новима и бољима, ради конкуренције. Ваља испитати, да ли је погорелац имао намеру да зида нову кућу, и да ли је пред пожар тражио предузимаче, зидаре, лиферанте материјала за грађу и т. д.

Да би се предмети, који се тешко продају, претворили у новац. Из тог разлога каткад трговци направе пожар, да би се опростили дућанске робе, даље људи који потребују новаца ради исплате неодложних дугова, или хоће да побегну, отпутују или се одаду другом позиву.

Да би више добили него што вреди оно што је изгорело. Треба испитати да ли је оно што је изгорело у кући осигурано на знатно велику суму, као и то, да ли су ти осигурани предмети временом

постали мање вредности. Последње н. пр. долази у питање код сламе која је устојала и претрпела од кише те тиме изгубила вредност и постала неупотребљива за продају; даље код стоваришта мањих трговаца кад непродате ствари не могу да обнове новима. У томе испитивању, да ли су погорелци чинили паљевине у циљу, да добију осигурану премију, ваља тачно пазити на све споредне околности. Ако изгори н. пр. стог жита па погорелац добије толико оштете, колико је жито вредело у том крају, изгледа да је искључена свака добит; у ствари могао је он при томе да учини добар пазар.

Да је злочинац имао намеру да дође до осигуране суме, има се нарочито тада узети, ако је ватра потпаљена на више места и нарочито тамо, где су се налазили осигурани предмети, а на против не тамо где су били не осигурани предмети; даље тада кад је пожар по изгледу припремљен. По правилу само је сопственик имао времена и прилике, да читаве сате натапа петролеумом и другим средствима док све изгори.

Да би добио осигурану суму за уклоњене предмете.

б. Да би добио потпору. У неким је крајевима обичај, да суседи новцем или материјалом за зидање потпомажу погорелца или купе за њега прилоге.

в. Да би добио рада. н. пр. прилике за зидање. за лиферовање цигаља.

г. Да би добио награду за пријаву пожара. У том су циљу неки пут и ноћни чувари вршили паљевине; такође и пожарници чине то, да би добили премију коју добија први од њих, који се појави на месту где гори.

д. Да би добио прилике за крађу. У великим варошима пожарници и полиција брзо закључавају место где гори и све непозване држе у пристојном одстојању; у мањим местима, то се не да увек извести; ту може крадљивац тако да доспе у све просторије куће која гори, представљајући се као да хоће да помогне у гашењу и спасавању. Неки пут крадљивци рачунају и на то, да ће становници других кућа брзо потрчати пожару, своје станове оставити без надзора и пружити прилике за крађу. Злочинац који врши паљевине из тога мотива чини то често и као занат.

2. Да би пожаром убили некога или сакрили трагове каквог убиства.

3. Да би скренули пажњу са кривца сумњом на паљевину. Ако је у једном пределу извршено више паљевина једна за другом, па неко буде притворен као сумњив, онда изгледа као отежавајућа околност за њега, ако пожарници на један пут престану, на против олакшавајућа, ако се и даље понављају слични пожари као и пре. Из тог разлога пријатељи и сродници притвореника врше паљевине, да би одвратили сумњу са њега. Дешава се чак и то, да злочинац који је због паљевине отерао кога невино у притвор и даље врши паљевине не би ли онога ослободио.

4. Освета и љубомора. Нарочито они који се осећају немоћни да се на други

начин освете, н. пр. деца, слуге, просјаци, из освете врше паљевину, често и из свим незнатних узрока; просјаци каткад што су одбијени, слуге што су покаране или што нису добиле допуштење за излаз, друге личности што их је неко доставио власти или сведочио противу њих, газде кирајџијама што су им отказали стан. Неки пут злочинац неће паљевином из освете, да шкоди имању другога, већ хоће н. пр. да га остави без крова или без рада, да га узнемири на каквој свечаности, или да баца сумњу на њега.

5. Незадовољство. Неки се надају, да ће променити прилике из којих и противу своје воље не могу да се извуку. Младе слуге и шегрти неки пут су вршили паљевине да би иступили из службе; ђаци запале школу, да би извесно време били слободни од ње, осуђеници опет да би добили прилике за бегство. Беспослене скитнице врше паљевине каткад, а нарочито доцкан у јесен и зиму, да би се ослободили несносног скитарања по друмовима и добили склоништа у затвору или казамату. У том циљу већином запале стог сламе, па се онда или сами пријаве или се дотле мувају у околини ватре док не обрате пажњу на себе и не буду притворени.

6. Чезња за завичајем. Младеж, нарочито девојке, неки пут је веома привржена родитељској кући и осећа се несикурна у служби код страних људи. Да би задовољили нагон за повратком кући и без зле намере врше паљевине у нади, да ће се тада вратити кући.

7. Страх, н. пр. да би се избегла казна или грдња због какве можда са свим незнатне кривице.

8. Обест. Неки људи имају у надраженом или распуштеном расположењу такав нагон, да учине што год и без циља, и у том расположењу изврше каткад и паљевину.

9. Душевне болести. Ова психичка болесна стања могу утицати као мотив:

а. Халуцинације. Душевно болесник уобрази да чује позив да треба да изврши паљевину и верује, да мора следовати тој заповести.

б. Идеје лудила. Душевно болесници претварају куће у пепео, да би казнили своје лудачке грехове, други опет да би уништили своје уображене непријатеље.

в. Болесни афекти. Најважнији је од ових афеката страх, неки душевни болесник хоће паљевином да се ослободи муке постојања, други да се отресе од болеснога притиска ма каквим насиљем и тада лако врше паљевину, која не захтева нарочите снаге. Љутити врше паљевину да би задовољили свој нагон за разорвањем, слабоумни из радости од светлости изгледа.

г. Насилне представе. Неке душевно болеснике гони нагон, да изврше паљевину све више и више док не подлегну тој принуди.

д. Поремећаји свести. Неке паљевине изгледају да су последице никаквих мотива, у времену поремећене свести, у хистеричним или епилептичним стањима.

увијанству, у заносу месечарства, за време хипнозе.

Дуго је трајало мишљење да постоји нарочита болест воље за паљевину (пироманија), која натерује на подстицање ватре, али је од средине 19. столећа са свим обеснажено.

VI

Воља за дело.

Сем онога што је наведено до сада нарочито се има испитати, дали постоји која од следећих радњи из којих се може закључити намера за паљевину.

1. *Да ли је осумњичени набавио или направио средства за паљевину?* Нарочито да ли је купио петролеума у знатно већој количини, но што му треба за кућу?

2. *Да ли је чинио покушаје паљевине?* Они, који су чинили по изгледу ватре н. пр. са временом запаљивањем, радо чине раније и пробе.

3. *Да ли је лажно осигуран?* Да ли је приликом осигурања лажно представио своју имовину? Да ли је накнадно осигурао ствари којих нема? Да би се то открило, разгледају се трговачке књиге и биланси; онај који намерава паљевину, каткад годинама води лажне књиге, да би изгледало што веће његово стовариште; неки пут их сакрије или уништи пре паљевине, или их склони са обичнога места и метне их тамо где су ватри највише изложени, да са свим изгоре. Ако се књиге још нађу, не треба их испитати само у формалном, већ и у стручном правцу, нарочито да није која множина куповине и цена сувише велика, и да нису поједини издаци робе ни укњижени. Ако књига више нема или су слабо вођене, онда погорелац има да се изјасни од кога је набављао робу и коме је продавао робу, па тада прибавити од тих личности нарочите рачуне.

Даље ваља истраживати у згаришту остатке предмета који су горели. Извесне материје, као гипс, метал, порцелан, у опште не могу бити оштећене ватром и највише им се облик промени; од ствари које се састаје из таквих материја морају се бар остаци наћи на згаришту.

4. *Да ли је осумњичени пре ватре склањао ствари?* Не треба тражити само скупоцене предмете; и безначајне ствари радо склања злочинац, нарочито ако их свакодневно треба као н. пр. одело, или кад их нарочито воли као слике сродника, канарине, цвеће. И на то ваља пазити, да ли је што год закопао у последње време пред пожар те да би тако склонно ствари да не изгору. С једне стране треба претрести код погорелца нарочито по подруму, у кошари и у просторијама које су мало биле изложене пожару, а с друге стране код њихових сродника, пријатеља и суседа. Не нађе ли се ништа, треба поновити претрес после извесног времена; неки пут је осумњичени у то време већ вратио скривене ствари, нарочито ако их треба у кући.

5. *Да ли је осумњичени учинио небичне припреме да би се одмах мо-*

гао снасти? Ваља испитати да ли су при пожару спасене ствари, већ у напред биле брижљиво спаковане, што у метежу за време пожара није било могуће; даље, да ли је погорелац спасао баш оне хартије, које су га се нарочито тицале. Треба још по могућству за време пожара видети да ли се код погорелца налазе осигуравајуће полице. Неки пут ће се утврдити, да је за налажење хартија после појаве пожара било потребно више времена, него што га је имао погорелац.

Ако је ноћу горело треба видети да можда осумњичени није ни легао у кревет, већ је остао обучен да би дочекао појаву ватре, као и то, да ли је можда у очи тога дана послао децу у суседство у вече, а није их оставио код куће да спавају као иначе.

VII

Последице дела.

1. *Физичке последице.* Ваља испитати тело и одело осумњиченога да ли има на њему штогод изгорелог или попалог чађу. Ако није био при пожару, такав ће навод пружити закључак, да је горетину и чађавост добио приликом подстицата ватре. Одело ваља даље испитати, да ли има трагова од средстава за паљевину н. пр. мрље од петролеума или да му нису остали у џепу остаци од парчади сумпора.

У *пећима* осумњиченога ваља прегледати да ли се тамо налазе предмети, који су могли бити употребљени за паљевину. Злочинци радо бацају у пећ ствари којих хоће да се опросте. Да би се сазнало кад је то учињено, утврди се, у које је време последњи пут ложена пећ.

Има ли осумњичени ствари којих је при пожару нестало? Да би се то сазнало, извршиће се код њега претрес. Пошто многи злочинци врше понова паљевине, да би при том крали, за препоруку је, да се испитају све ствари које се код њега нађу, да нису можда украдене приликом ког пожара.

2. *Психичке последице.*

а. *Ко показује да је свесан кривице?* Треба оне, који долазе у питање као учиниоци, с планом посматрати, по могућству већ и за време пожара; посматрања треба распростраити и на жену и друге чланове фамилије, пошто се неки пут и у њих може да примети раздражење. Добре успехе у посматрању могу да учине приватни детективи, којима се да задатак од стране осигуравајућих друштава да се нађу на делу у ма каквој улози, н. пр. као раденик, трговачки путник; они узимају станове, свуда се упознају, упадају у разговоре и прислушкују све што се говори о пожару.

б. *Ко је знао за ватру још у време кад није ни примећена била?* Неки се злочинци издају тиме што чине неке радње за спасавање своје имаовине и својих чланова фамилије пре но што се сазнало за пожар, други тиме што су приликом сумње означавали за своје алиби тачно време паљевине, и не помишљајући да је то време дотле у опште било непознато;

али нарочито се често дешава, да злочинац и пре времена огласи пожар, на име у то време кад се ватра још у опште није могла видети; и то се дешава, да злочинац пре појаве ватре уочљивим путем непрестано гледа у правцу онога места где ватра после избије.

Д. В. Бакић

ПОУКЕ И УПУТИ

Један случај неумесне примеме §. 375. а. кривичног закона.

5. септембра 1898. године, Вељко Плећевић, из Гараша, поднео је начелнику среза јасеничког извршну пресуду Апелационог Суда, и тражио, да се она изврши и земља, која му је том пресудом досуђена, одузме од Ивка, Живка и Рада Плећевића.

По овом тражењу, среска власт није ништа предузимала док, услед жалбе начелство округа крагујевачког, 29. априла 1899. године, није наредило да се та ствар што скорије изврши.

3. јула 1899. године донесено је решење, да се изласком на лице места утврди, у чијој је државини спорно имање.

Пре, него је по том решењу поступљено, Ивко Плећевић, а за тим и Новак Плећевић тужили су Вељка за самовлашће, тврдећи, да им је на самовластан начин покосио њихове ливаде.

Вељко је на против тврдио, да су те ливаде његова својина по пресуди Апелационог Суда.

Полицијским увиђајем на лицу места утврђено је:

да парничне стране немају тапије дотичног земљишта; и

да у пресуди Апелационог Суда нису обележене границе и мере оних парцела, које припадају Вељку.

Сем тога из тога увиђаја види се, да је спорна ливада до земље Вељкове, а да је Вељко учинио самовлашће и заузео ливаду тужитеља Ивка, увиђај изводи из пописне књиге.

На основу тог увиђаја, среска власт донела је пресуду:

да се тужени Вељко Плећевић казни са три дана затвора, да тужитељу накнади 10 динара штете и ливаду напусти, а ако мисли, да има јачег права на исту, нека се обрати суду, и тамо доказује своје прече право.

Та је пресуда од 16. јула 1899 године № 11933.

Противу те пресуде, осуђени је изјавио жалбу начелству, тврдећи поред осталог, и то: да је њему спорно земљиште припало и досуђено после пописа, и да пописна књига „Б“ не може бити доказ за право тужитељево, све и кад би она могла бити доказ о својини, што не стоји, јер се земљишта у ту књигу заводе по пријави за порез.

Начелство је нашло, да је пресуда на закону основана и одобрило је решењем од 31. јануара 1900 године № 10152.

Противу тога решења, осуђени је изјавио жалбу Министру унутрашњих дела, уз коју је, поред осталих прилога, за доказ, да је спорна земља његова, поднео и уверење општинског суда, да он порез на то земљиште плаћа, и тражио, да се то решење начелства поништи, пошто по његовом тражењу, које је раније, није донесено решење.

По овој жалби, Министар се није ни упуштао у разматрање, налазећи, да је, према §§ 15. и 16. полицијске уредбе, решење начелства извршно.

По изјављеној жалби, Државни Савет одлуком својом од 29. децембра 1900 године Бр. 6888., поништио је решење Министрово, са ових разлога:

Жалитељ Вељко још 5. септембра 1898 године поднео је начелнику среза јасеничког извршну судску пресуду и молио, да је власт изврши, и од Живка, Ивка и Рада Плећевића одузме и преда му извесно имање. По томе тражењу, власт није ништа предузимала, нити је покушала, да ту пресуду изврши. Доцније, кад су Новак и Ивко Плећевић тужили жалитеља, што је заузео ту земљу, средска власт је, на основу §. 375. а кривичног закона, донела пресуду, којом је жалитеља Вељка казнила за самовлашће, с тим, да заузету земљу напусти, а у исто време упутила га суду, да своје право на ту земљу доказује. Разлог за то, средска власт нашла је у томе, што је тужитељска страна ту земљу на своје име уписала у пописну књигу „Б.“ и раније је држала, ма да је жалитељ Вељко поднео судску пресуду, као доказ, да та државина није правична. Дакле, средска власт и не упуштајући се у извршење поднете јој пресуде од стране жалитеља, кривичном пресудом досудила је спорну земљу противној страни, а жалитеља упутила, да код суда доказује право, које му је већ досуђено, и које он и тражи, на основу извршне судске пресуде.

Према томе, кад је жалитељ изјавио жалбу противу овога рада полицијске власти, која је у пресуди ценила и његово тражење, на које полаже право по извршној судској пресуди, требало је његову жалбу, у којој он поглавито на то и удара, узети у оцену, пошто овде није питање само о иступној кривци, већ по извршењу судске пресуде, коју је власт била дужна да изврши, или, у случају нејасности и неопредељености исте, да поступи по §. 335. а. грађанског судског поступка.

Дакле, несумњиво је, да се овај спор није могао расправити на основу § 375. а. кривичног закона, јер се, по одредбама тога закона и полицијске уредбе, не извршују извршне судске пресуде и не расправља питање о државини и својини.

Оставка, коју чиновник поднесе на државну службу, па не буде уважена, не може доцније послужити као основ, да се дотични чиновник по молби отпусти, и ако није изриком изјавио, да од ње одустаје.

Инжињерски поручник Б. Н. упутио је 1. септембра 1904. године молбу начел-

нику инжињерско — техничког одељења Министарства војног, да му се уважи оставка на државну службу, спрестанком, да одужи држави дуг, који она има код њега за издржавање у Војној Академији, на начин, на који се то буде хтело, само не у својству официра.

Ова молба није узимана у поступак, пошто није била прописно написана, а није било ни таксене марке на њој.

4. септембра 1904. године поручник Б. Н. упутио је другу молбу, да му се уважи оставка.

Ова је молба заведена у деловодни протокол опште војног одељења Министарства војног 11. децембра 1904. год. под Ф.А.№ 10365.

15. септембра 1904. године поручник Б. Н. је опет упутио молбу и понова тражио, да му се уважи оставка на државну службу. Та молба заведена је у деловодни протокол инжињерско-техничког одељења 16. септембра исте године под ИФМ 2389. и спроведена опште војном одељењу на надлежност, с напоменом, да је прва молба предата г. Министру војном.

Министар није уважио ову молбу молиоцу, наводећи, да је он способан и одличан официр, о чему је известно начелника инжињерско-техничког одељења актом Ф.А.Бр. 8442. који је и молиоцу, поручнику Б. Н. саопштен 15. октобра 1904. године.

После свега овога, изишао је Указ од 10. децембра 1904. године, којим се поручнику Б. Н. уважава оставка на државну службу, коме је за основ послужила молиоцава оставка од 4 септембра 1904. год.

По изјављеној жалби, Државни Савет је нашао, да ожалбени Указ не одговара закону, из ових разлога:

Као што се из акта види, жалитељ је, преко начелника инжињерско техничког одељења Министарства војног, поднео у три маха оставку на државну службу: 1-ог септембра 1904. године.

Прва молба није узимата у поступак из разлога: што није прописно написана и што није била снабдевена таксеном марком, па није ни заведена.

По другој молби није ништа предузимато; а по трећој, после прибављеног извештаја од стране Војне Академије, следовало је решење Министрово од 6. октобра 1904. године Ф.А.№ 8442, „да се поручнику Б. Н. не може уважити оставка на државну службу, пошто је способан и одличан официр“.

Овим решењем Министра војног, донесеним по последњој молби поручника Б. Н. окончано је питање о његовој оставци, и он је по том, као што се види из 40. и 41. броја службеног војног листа од 7. новембра 1904. године, одређен наредбом Министра војног од 3. новембра 1904. године Ф.А.№ 3337., за надзорника Краљевог и војног купатила.

Према оваком стању ствари, жалитељ није могао бити лишен државне службе ожалбеним Указом, на основу друге оставке од 4. септембра 1904. године, која је заведена под Бр. 10365. 11. децембра исте

године; дакле, после Указа, и која по томе de facto није постојала; међутим, била је потребна, те да би, по чл. 23. закона о устројству војске, могла бити уважена.

Одлука Државног Савета од 24. маја 1905. године Бр. 3043. М. В.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ТАЈАНСТВЕНО ЗЛОЧИНСТВО

прича Е. Додеа.

I.

Иследни судија Жерар, ушавши ујутру у своју канцеларију где ради, угледа на своме столу један акт. На самом акту стајао је црвеном оловком написано „врло хитно“.

Перовођа још није био дошао; у место њега приђе му један писар полицијски и рече да је тај акт донесен пре неколико минути. Донео га је секретар прокуратора републике, који је молио нарочито да се друге ствари и ислеђења одложе, а да се овај предмет одмах узме у поступак.

Жерар отвори акта и отпоче да их прочитава.

Прва ствар, која му је пала у очи, било је саопштење отениског полицијског комесара.

„Прошле ноћи — тако стоји у том извештају — недалеко од балианкурског моста, извучен је из Сене труп једне младе фино одевене женске. На левој страни прсију имала је велику и дубоку рану. Пошто је труп био у води дуже времена то су црте лица изгубиле форму своју, лик је подадо и био је толико унакажен, да се није могао познати“.

„У цепу њене хаљине није се нашло ни хартије каке, нити ичега од каквих предмета. Један једини знак, који је могао да упути истрагу трагању био је монограм на кошуљи утопљенице Л. В.“

„Лекарским прегледом утврђено је, да је ова женска била прво ножем или сабљом заклата, а за тим бачена у воду. Сва истрага и испитивање и тражење, остали су без резултата“.

Иза овога следовало је писмо, написано још пре три недеље, а адресовано полицијском префекту; у том писму један официр из париског гарнизона саопштио је да је нестала једна Енглескиња, девојка, по имену Луиза Волнеј, која је била учитељица његове кћери.

Официр је у своме писму говорио ово: „Док се поменута млада девојка налазила у мојој породици, владање њено није давало никаква повода сумњи, ни подозрењу. Онога дана, када ће је нестати, она је пред први сумрак отишла од куће, у намери да изврши једну поручбину своје ученице. Али, како је била отишла, она се више није вратила, и ми нисмо могли дознати, шта се с њом десило и где се дела“.

На завршетку, к актима је био придодат протокол о хапшењу некакога Раула Бертеа, који је радио као помоћник у канцеларији једног нотара. Пре него што ће Лујзе Волнеј нестати, приметиле

се да се поменути човек крадом приближава њеном стану у официровој кући. Неколико пута су га видели где младу Енглескињу очекује.

„Чудновато слагање факата — стоји даље у том претходном полицијском истраживању; за тим исто тако доста чудновато понашање и владање Раула Бертје, потпуно доводе на логичну претпоставку, да је Лујза Волнеј и девојка, која је извађена мртва и унакажена из воде, једно исто лице и да је њу убио баш сам тај њен вереник“.

Да би иследник могао истрагу правилно повести и да би ствар дошла до истине, судија је желео што пре да види тога човека на кога је сумња пала да је учинио убиство. И он одмах нареди да кривца доведу преда њ.

II.

Неколико минути после овог у кабинет је ушао, наравно у пратњи страже полицијске и са лисицама на рукама, један млад и врло леп човек. По спољашности врло је лепо изгледао. Поглед му је био чист и јасан и услед тога цела физиономија имала је на себи нечега симпатичног и привлачног.

„И тај младић убица!“ сину у глави иследниковој мисао... „он убица! Та то је просто невероватно!“

И одмах, још првога тренутка у њему се укорени уверење, да, ако је Раул Бертје и извршио ово злочинство и то дупло, то га је морао једино учинити из љубоморе или у наступу гњева, а никако из каквих других побуда или разлога и рачуна.

Иследник нареди да се с руку младог човека скину лисице. После обичних питања о имену, годинама и занимању, на која је Бертје одговарао потпуно спокојно, судија му се обрати.

— Знате ли за какво се злочинство окривљујете?

— Знам.

— Шта знате и можете рећи у своју одбрану?

Окривљени мало поћута, за тим тихо одговори.

— Шта ћу рећи у одбрану? Ја немам никаквих доказа о својој невиности.

Иследник, који је очекивао енергичан протест и одрицање, зграну се и пренерази кад зачу шта окривљени говори.

— То значи да ви признајете своју кривицу?

— Ако је вама по вољи, то да, признајем је.

— Како то: ако је мени по вољи? Ви ваљда хоћете овде да се шалите и спрдате?

— Боже сахрани! Али шта ја могу да одговорам? Шта? Убијена је једна девојка. Посумњало се на мене да сам ја извршио то злочинство и затворили су ме.

Ако моја чиста и искрена љубав према њој; ако моја ничим неокаљана прошлост и добар глас моје породице, као и моје домаће васпитање — ако све то није у стању да опроргне ту сумњу, да сам ја учинио то злочинство, то чему ће одвести, ако се будем бранио?

— Ја само то и желим, само то што можете изнети у своју одбрану.

— Ја ништа не могу рећи у своју одбрану. Дац, као и сат тога преступа, кад је он извршен, не могу се утврдити...

— Али, из искреног признања о вашим односима према Лујзи Волнеј, ја би можда, могао доћи до уверења, да ви њу нисте убили? а?

Раул Бертје опет одговараше ћутањем, Судија је, то се видело, испитивао у окривљенику осећаје расположења. За тим Бертје изненада клону на клупу, дугачку уздахну и обли се сузама.

— Ја не знам шта да вам кажем!

— Приберите се... ето, ваше признање.

— Да, признање! оштро одговори притвореник и исправи се; видело се да се одједном на нешто одлучио. — Пишите да сам ја убио ту жену, грозничаво продужи он. Ја сам је силно волео; она је обећала да ће поћи за мене. У последњем тренутку она се реши да тргне дату реч натраг. Ја сам је молио да ме не оставља; ја сам јој износио све доказе и разлоге и уверавања у своју љубав и опомињао сам је на дато обећање. По она је остала непоколебљива. Пао сам јој пред ноге. Она оста хладна.

Ни моје молбе ни сузе не помогаше. Тада се узмути гњев у мени и оно што је дивље у човеку изби на површину. Ја сам несрећницу убио, а за тим да би сакрио траг, бацио њен труп у Сену.

— Да, тако је морало бити рече судија, но ја морам да вам поставим још нека питања.

— То је непотребно. Ја сам рекао све шта је требало рећи. Ја вам више ништа нећу казати.

И тако је и било.

Ни сутра дан, ни после тога иследник није могао ништа више да дозна нити да докучи.

Раул Бертје упорно је говорио.

— Ја више ништа не могу рећи, ништа.

И, на тај начин, дошло је било време, да се ствар приведи крају.

Новине су донеле белешке о томе да је убица Лујзе Волнеј образован човек. Новине су на све могуће начине објашњавале његово злочинство. Раул Бертје постаде јунак једне љубавне драме, чије је разрешење свет очекивао са великим нестрпљењем, јер је био уверен да ће се на суђењу открити многе интересантности, а нарочито оно, што окривљени није хтео иследнику ништа говорити.

III.

Више од три недеље остао је Раул Бертје у лионској тамници очекујући пресуду за своје злочинство. Ствар ислеђења већ је била приведена крају. Чекало се још само на пресуду.

Једнога дана Жерар, иследни судија, већ се спремао да изађе из своје канцеларије, кад му послужитељ пријави једну даму, која моли да изађе преда њ.

Он одмах нареди да непознату даму пусте унутра. Жерар је очекивао са шеширом у руци, спреман да и сам одмах пође. Видело се да некуд хита, и изгледало је да је рад да разговор што пре буде свршен.

Но та жеља његова убрзо се изгуби кад угледа жену што уђе у канцеларију. То беше висока, лепа, ванредно лепа, вижљаста дама, врло укусно одевена, а ипак врло просто.

— Чиме могу служити? љубазно је запита судија, просто очаран лепотом ове непознате даме и њеним топлим погледом.

Жерар јој одмах понуди столицу.

— Ви, рече она, господине, водите истрагу по кривици Раула Бертје?

— Да, тако је, одговори Жерар.

— Ја сам дошла да вам дам могућности да исправите једну ужасну погрешку... Лујза Волнеј — ја сам!

Иследник, као опарен скочи са столице.

— Шта? Како? Ви сте Лујза Волнеј? Дакле она није убијена?

— Као што видите, ја сам пред вама жива и здрава и неповредна.

— А жена она, чији је труп извучен из Сене?

— Тај су труп погрешно сматрали за мој, исто тако, као што су погрешно сматрали Раула Бертје за мога убицу...

На лицу судије огледаше се недоумица.

— Али он је сам све признао!

— Ја не знам за што је он то убиство признао. Знам само толико да је он слагао.

— С каквом намером или цели?

— Наредите да се дозове овамо. Он ће то сам најбоље објаснити.

Судија одмах нареди да окривљенога доведу. Читав сат је прошао док се притвореник појавио.

За то време Лујза Волнеј је причала судији, како је, посвађавши се са својим вереником, у чију је љубав она сумњала, одлучила да му одбије понуђену руку и да не би подлегла његовим молбама, она је изненадно отишла. Склонила се код једне своје пријатељице у унутрашњости и сад се каје, што никоме ни о чему није писала за све време. Случајно јој дођу до руку новине из којих она сазнаде о страшним последицама свог изненадног бегства и о терећењу Раула за њено убиство. Похита у Париз, да би могла на време доћи пред суд, да каже истину и да се извини за несреће и страдања што их је учинила свом веренику.

Тек што је Раул ушао у собу, а Лујза му паде на прса и љубећи га стаде молити за опроштај. До крајности узбуђена Лујза јецаше на његовим грудима, а Раул је тешаше.

— Ја сам знао да ти нећеш допустити да ме осуде.

— Па зашто сте онда примили кривицу на се и признали је? Запита судија окривљеника.

— С тога, што је то било једино средство да је наморам да ми се врати натраг, одговори Раул.

IV.

У суду још памте овај догађај. Раул и Лујза су се ускоро после овога узели... А труп извађен из Сене остао је за све, па и саму париску полицију, вечита тајна...

Београд.

с француског М. П.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Никола Марковић — Гребенаровић, коцкар, ухваћен је сад о Петровудне на вапшару у Обреновцу са повише другова, где су били дошли «ради трговине».

Никола је родом из Алексинца, стар 25 година, средњег стаса, црномањаст, угаситих очију, учио је четири разреда основне школе, осуђиван је један пут за крађу. Од особених знакова има белегу од посекоштине, неправилног облика, у величини 2 см., на врху левог лакта, и једва видну белегу од ране, мало угнуту, неправилног облика, на средини леве ивице темна.

И ако је био из добре куће испољавао је још из малена наклоност за нечасним начином живота и у првом свом младинском добу одговарао је за опасне крађе, а у 18-ој години већ је био од стране алексиначког првостепеног суда осуђен на шест година робије. То је било 1898. године, када је извршио опасне крађе ствари Хади Илићу, колару, и Ђорђу Нешићу, бакалину из Алексинца.

1900. године пуштен је са осуде, издржав свега три године. Он је по занату мумдија и фамилија му је отворила такву једну радницу, те да се не би одао своме старом послу. Но то није помогло, као и што казна на њега није дејствовала. Он је и опет частан и миран грађански живот напустио ради скитачког и преступничког, па је се удружио са коцкарима и тумарас од вапшара на вапшар, да диже што му под руку дође. Своје грађанско одело заменио је сељачким, те да му операције лакше испадају за руком. Код обреновачке

износимо овде његову слику о препоруком свима полицијским и општинским властима, да на његово кретање обрате строгу пажњу, а ако је гди учини какво казнимо дело, треба о томе одмах известити Управу гр. Београда, где он има да издржи још неколико дана затвора.

ПОТЕРЕ

Петар Цветковић — Стефановић, из Мртвица у срезу пољаничком, који је био под истрагом, у притвору и окову код начелника средског у Косјерићу због опасне крађе, побегао је 10. т. м-ца из притвора. Петар — Пејча је стар 25 година, средњег раста, црномањаст, сакат у једну ногу, у сељачком оделу, на глави има шајкачу. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за Пејчом учине живу потеру и у случају проналаска стражарно га спроведу средској власти у Косјерић, с позивом на Бр. 5053.

Миленко Станић, осуђеник пожаревачког казненог завода, родом из Венчана у београдском округу, побегао је 11. т. м-ца са осуде. Он је стар 23 године, висок, косе смеђе, очију прих, по лицу пегав, бос и гологлав. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да нареду живу потеру за Миленком и у случају проналаска стражарно га упуте управи пожаревачког казненог завода с позивом на Бр. 1765.

Чедомир Јанковић, коцкар из Алексинца, који је одговарао за опасну крађу код начелника среза ражањског, разбио је 9. тек. м-ца средску апсану и побегао. Чедомир је стар 18 год., црномањаст, у поцепаном грађанском оделу, а на глави има шајкачу. Препоручује се свима полиц. и општинским властима, да за Чедомиром изврше живу потеру и у случају прона-

њава, носи мињџуше од нових полудинараца, у обичном је грађанском оделу. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за њом учине потеру и у случају проналаска стражарно је упуте Управи града Београда с позивом на Бр. 23723.

ТРАЖИСЕ

Стевана Милијевића, бив. агента из Београда, тражи кварт варошки Управе града Београда, где има да одговара за силовање. Он је стар 30 година, средњег стаса, смеђ, ћелав. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Стевана потраже и у случају проналаска стражарно упуте Управи града Београда с позивом на Бр. 23762.

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Лазар В. Радојковић, земљоделац из Мирова, среза бољевачког, 27. маја текуће год. извршио је убиство над Милојем Миленовићем, бив. председником општине моравске, и по извршеном делу одметнуо се од власти у циљу вршења нових кривичних дела.

Објавом начелства округа тимочког од 13. јуна тек. год. Бр. 5481, Лазар је позват, у смислу чл. 9. зак. о јавној безбедности, да

полиције Никола се представио под лажним именом као Коста Марковић, те је због тога, када је спроведен у Београд, од стране Управе гр. Београда кажњен за обману.

Пошто је се он стално одао преступничком животу и пошто је се вероватно под лажним именом представио да би остао прикривен ако је гди учинио какво казнимо дело — то му

ласка стражарно га упуте начелнику среза јасеничког с позивом на Бр. 6958.

Паула Вулхарт, из Аустро-Угарске, 9. тек. м-ца извршила је крађу једном лицу у Београду и однела му: један масиван, кратак златан ланац, у вредности 100 динара и 4 заложнице «Заложне Банке». Паула је стара 26 година, висока, црних, крупних очију, суво-

се у року од 20 дана пријави најближој полицијској или судској власти, али како он ово није учинио, па га је начелство решењем својим од 14. тек. м-ца Бр. 6222, а на основу чл. 10. поменутог закона огласило за хајдука и ученило га са 500 динара. Награда ова издаће се ономе који Лазара убије, ухвати или полицијској власти помогне да то учини.

Лазар има 23 год. средњег је раста, добро развијен, црномањаст, бркова малих и прих, косе црне и навише уздигнуте, браду брије. У вршењу бегства од одела имао је: кратку, суквену, црно-жуту антерију са ситним црним гајтанима, чакшире од црног сукна, а на ногама опанке са широким кајишима.

Ово се саопштава свима полицијским и општинским властима ради знања и управљања.